

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عرض ما این بود که یکی از مسائل بسیار مهم در بحث ولایت فقیه مسئله تأسیس و تشکیل حکومت اسلامی است و این بالاتر از مسئله ولایت فقیه می باشد یعنی طبق نظر امام رضوان الله علیه بر فقیه علاوه بر اینکه ولایت دارد واجب است تا قیام کند و مردم را نیز وادار به قیام کند برای تأسیس حکومت اسلامی، در حقیقت در اینجا سه قول وجود دارد؛ قول اول وجوب و لزوم تأسیس و تشکیل حکومت اسلامی، یعنی بر مردم واجب و لازم است که قیام کنند و حکومت اسلامی تأسیس کنند، قول دوم اینکه مردم مخیر هستند به اینکه قیام کنند و حکومت اسلامی تشکیل دهند و شرعا وجوب ندارد والقاتل به شیخ مهدی حائری، قول سوم اینکه اصلاً در زمان غیبت تأسیس و تشکیل حکومت اسلامی حرام است و بر مردم لازم است صبر کنند تا امام عصر علیه السلام قیام کند و این قول به استناد روایاتی است که در وسائل الشیعة ذکر شده و ما بعداً خواهیم خواند.

امام رضوان الله علیه در کلامشان می فرمایند احکامی که راجع به حفظ نظام اسلام و دفاع از تمامیت ارضی و استقلال امت اسلام است بر لزوم تشکیل حکومت دلالت دارند به عبارت دیگر مردم موظف اند به اینکه از تمامیت ارضی و استقلال خودشان دفاع کنند و زیر سیطره کفر و شرک قرار نگیرند که این قطعاً در سایه تشکیل حکومت میسر خواهد شد مثلاً در آیه شریفه گفته شده: ﴿وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ﴾^۱، که خب امر آیه به تهیه و تدارک وسیع و هرچه بیشتر نیروهای مسلح و امر به آماده باش و مراقبت جنگی همیشگی در دوره صلح و آرامش قطعاً با تشکیل و تأسیس حکومت اسلامی محقق خواهد شد، اگر واقعا مسلمین اینطور می بودند و اینطور باشند مشتی یهودی جرأت نمی کردند سرزمین های اسلامی را اشغال کنند و مسجد اقصی ما را تصرف کنند و آتش بزنند خلاصه اینکه تمام این مسائل بخاطر این است که مسلمانان به اجرای حکم خدا

برخواستند و حکومت صالح و لایق تشکیل ندادند و به آیه شریفه مذکور عمل نکردند.

امام رضوان الله علیه در ادامه می فرمایند ولایت فقیه یک چیزی است که خداوند تبارک و تعالی درست کرده این همان ولایت رسول الله است و اینها از ولایت رسول الله می ترسند شما بدانید حتی اگر امام زمان علیه السلام نیز بیاید همین ولایت فقیه حکم فرما خواهد بود و در رأس آن امام زمان علیه السلام واقع خواهد شد، این مملکت یک مملکت اسلامی است و مردم آن مردمی هستند که بیل و کلنگی که با آن مرحوم آقای طالقانی را دفن کرده اند می بوسند ما باید خوب باشیم و جلو بیافتیم ما می خواهیم برای چنین مردمی قانون بنویسیم از این نترسید که بگویند مملکت را آخوندی کرده اند اسلام آن را آخوندی کرده است به ما چه ربطی دارد؟ عرض می کنم که آخوند و آخوند مسلک یعنی اسلام و اسلامی مسلک (جلد ۹ صحیفه نور، صفحه ۵۳).

آیت الله طباطبائی رحمة الله علیه در تفسیر آیه ۲۰۰ از سوره آل عمران: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَ صَابِرُوا وَ رَابِطُوا وَ اتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾^۲، ۵۰ صفحه مطلب نوشته اند و ۱۵ موضوع را مطرح و درباره آن بحث کرده اند که ما یکی از آنها را عرض می کنیم.

"صبر" به معنی تحمل توأم با فکر و معال بینی و گاهی تحمل توأم با یک نقشه و تدبیری برای آینده می باشد (همان نرمش قهرمانانه در کلام رهبری معظم دامت برکاته)، یک یک شما صبر داشته باشید و بعد صبرهایتان را به هم پیوند بدهید و یک یک از شما با دیگران ارتباط داشته باشید و البته معلوم است که تقوی اساس کار است تا اینکه رستگار شوید.

خوب ما مطلب ۱۲ از مطالب ۱۵ گانه مذکور در کلام علامه طباطبائی را بیان می کنیم، ایشان ابتداء خیلی سعی کرده از مفاد آیه ثابت کند که اسلام یک دین اجتماعی است، خود بشر فطرتهً یک موجود اجتماعی است زیرا بشر در زندگی ابعاد مختلفی دارد و خودش نمی تواند تمام احتیاجات خودش را فراهم کند لذا ناچار است با دیگران پیوند و ارتباط داشته باشد تا بتواند زندگی کند، زندگی حیوانات اینطور نیست بلکه خداوند متعال به آنها یک غریزه ای داده که بر اساس آن ولو اینکه تنها

^۱ سوره انفال، آیه ۶۰.

^۲ سوره آل عمران، آیه ۲۰۰.

وینهون عن المنکر" ۱۱ ، وقوله: "وجاهدوا في سبيله" ۱۲ ، وقوله: "وجاهدوا في الله حق جهاده" ۱۳ وقوله: "الزانية والزاني فاجلدوا كل واحد منهما" ۱۴ ، وقوله: "والسارق والسارقة فاقطعوا أيديهما" ۱۵ ، وقوله: "ولکم في القصاص حياة" ۱۶ ، وقوله: "وأقيموا الشهادة لله" ۱۷ ، وقوله: "واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا" ۱۸ ، وقوله: "أن أقيموا الدين ولا تفرقوا فيه" ۱۹ ، وقوله: "وما محمد إلا رسول قد خلت من قبله الرسل أفإن مات أو قتل انقلبتم على أعقابكم ومن ينقلب على عقبيه فلن يضر الله شيئا وسيجزي الله الشاكرين" ۲۰ ، إلى غير ذلك من الآيات الكثيرة.

ويستفاد من الجميع أن الدين صبغة اجتماعية حمله الله على الناس ولا يرضى لعباده الكفر ولم يرد إقامته إلا منهم بأجمعهم فالجتمع المتكون منهم أمره إليهم من غير مزية في ذلك لبعضهم ولا اختصاص منهم ببعضهم والنبي ومن دونه في ذلك سواء قال تعالى: "أني لا اضيع عمل عامل منكم من ذكر أو أنثى بعضكم من بعض" ۲۱ ، فإطلاق الآية تدل على أن التأثير الطبيعي الذي لاجزاء المجتمع الاسلامي في مجتمعهم مراعى عند الله سبحانه تشريعا كما راعاه تكويننا وأنه تعالى لا يضيعه وقال تعالى: "إن الأرض لله يورثها من يشاء من عباده والعاقبة للمتقين" ۲۲» ۲۳ .

بندہ چند کلمہ دربارہ این موضوع عرض می کنم، در قران کریم ۱۵ مرتبه "یا أيها الناس" داریم و ۹ مرتبه "یا أهل الكتاب" داریم و ۸۵ مرتبه "یا أيها الذين آمنوا" داریم، خب می بینیم که خداوند متعال بیشتر از همه اهل ایمان را مورد خطاب قرار داده است و وظائف آنها را معین کرده که یکی از آن وظائف قیام برای تشکیل حکومت اسلامی می باشد. بقیه بحث بماند برای فردا إن شاء الله تعالی

والحمد لله رب العالمين و صلى الله على

محمد و آله الطاهرين

نیز باشد زندگی می کند حتی آخائی که اجتماعی هستند مثل زنبور عسل و مورچه باز بر اساس همان غریزه سعی می کنند زندگی خودشان را اداره کنند اما انسان ها مختار آفریده شده، خداوند متعال فرموده: ﴿إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا﴾ ۳ ولی مختار می باشد، از طرفی انسان دارای استعدادهای فراوانی می باشد خب یک موجود این چنینی اجتماعی نیز می باشد.

مرحوم علامه طباطبائی در تفسیر المیزان و در مطلب دوازدهم که در تفسیر آیه ۲۰۰ از سوره آل عمران بیان کرده اینطور فرموده: «من الذي يتقلد ولاية المجتمع في الاسلام وما سيرته؟ كان ولاية أمر المجتمع الاسلامي إلى رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم وافتراض طاعته صلى الله عليه وآله وسلم على الناس واتباعه صريح القرآن الكريم.

قال تعالى: "وأطيعوا الله وأطيعوا الرسول" ۴ وقال تعالى: "لتحکم بين الناس بما أريک الله" ۵ ، وقال تعالى: "النبي أولى بالمؤمنين من أنفسهم" ۶ ، وقال تعالى: "قل إن كنتم تحبون الله فاتبعوني يحببكم الله" ۷ ، إلى غير ذلك من الآيات الكثيرة التي يتضمن كل منها بعض شؤون ولايته العامة في المجتمع الاسلامي أو جميعها.

والوجه الوافي لغرض الباحث في هذا الباب أن يطالع سيرته صلى الله عليه وآله وسلم ويمتلى منه نظرا ثم يعود إلى مجموع ما نزلت من الآيات في الأخلاق والقوانين المشرعة في الاحكام العبادية والمعاملات والسياسات وسائر المرابطات والمعاشرات فإن هذا الدليل المتخذ بنحو الانتزاع من ذوق التنزيل الإلهي له من اللسان الكافي والبيان الوافي ما لا يوجد في الجملة والجملتين من الكلام البتة ،

وهي هنا نكتة أخرى يجب على الباحث الاعتناء بأمرها وهو أن عامة الآيات المتضمنة لإقامة العبادات والقيام بأمر الجهاد وإجراء الحدود والقصاص وغير ذلك توجه خطاباتها إلى عامة المؤمنين دون النبي صلى الله عليه وآله وسلم خاصة كقوله تعالى: "وأقيموا الصلاة" ۸ ، وقوله: "وأنفقوا في سبيل الله" ۹ ، وقوله: "كتب عليكم الصيام" ۱۰ ، وقوله: "ولتكن منكم أمة يدعون إلى الخير ويأمرون بالمعروف

۳ سوره انسان، آیه ۳.

۴ سوره تغابن، آیه ۱۲.

۵ سوره نساء، آیه ۵.

۶ سوره احزاب، آیه ۶.

۷ سوره آل عمران، آیه ۳۱.

۸ سوره نساء، آیه ۷۷.

۹ سوره بقره، آیه ۱۹۵.

۱۰ سوره بقره، آیه ۱۸۳.

۱۱ سوره آل عمران، آیه ۱۰۴.

۱۲ سوره مائده، آیه ۳۵.

۱۳ سوره حج، آیه ۷۸.

۱۴ سوره نور، آیه ۲.

۱۵ سوره مائده، آیه ۳۸.

۱۶ سوره بقره، آیه ۱۷۹.

۱۷ سوره طلاق، آیه ۲.

۱۸ سوره آل عمران، آیه ۱۰۳.

۱۹ سوره شوری، آیه ۱۳.

۲۰ سوره آل عمران، آیه ۱۴۴.

۲۱ سوره آل عمران، آیه ۱۹۵.

۲۲ سوره اعراف، آیه ۱۲۸.

۲۳ تفسیر المیزان، علامه طباطبائی، ج ۴، ص ۱۲۱.